

Justitssagen

Kammerraad, Prokurator Jensen, Aktor

ctr.

Arrestanten, Skrædersvend Hans Peter Knudsen

1. Stævning
2. Ordre til Aktor
3. Indlæg fra Aktor
4. Erklæring af 8de Aug. fra Stiftsfysikus
5. do af 4de Septb fra Sundhedskoll.
6. Præliminærforhøret med Bilage 1 Hæfte
7. En Vandrebog, tilh. Arrestanten
8. Defensionsordren
9. Defensors Indlæg

Optagen den 30te Septb. 1852.

(I margin) Irettelagt den 23de Sept. 1852.

Deres Velbaarenhed har i behagelig Skrivelse af 1ste dennes begjert min Erklæring om den religiøse Sindsstemning, jeg ved mine Besøg hos den for at have dræbt sine 2 Børn fængslede Skrædersvend Hans Peter Knudsen maatte have bemærket hos ham, og hvorvidt jeg hos ham maatte have sporet nogen Anger over den af ham begaaede Forbrydelse. -

I denne Anledning har jeg herved den Ære at meddele Følgende:

Ved mine første Besøg fandt jeg ham i en i sig selv indesluttet og sløv Sjæletilstand, ligesom bedøvet af sin forfærdelige Gjerning, uden at han dog vilde erkjende det Syndige deri, men meget mere erklærede, at han havde forøvet den af Kjærlighed til Børnene, for at befrie dem ikke blot fra Trykket af de trange Kaar, under hvilke han forudsaae at de maatte komme til at opvoxe, men ogsaa fra denne Verdens øvrige Elendighed, idet han under Indtrykket af sit hovmodige og hæftige Sind følte sig selv elendig ved den Utilfredshed, der fyldte hans Sjæl, baade med Hensyn til sig selv, sit Forhold og saamange af de Mennesker, med hvilke han kom i Berørelse. Det lykkedes mig dog efterhaanden ved religiøse Forestillinger og ved alvorlige Formaninger at beseire hans indesluttede Væsen og tillige at bringe ham til at betragte sin Forbrydelse fra en anden og rigtigere Side. Selv i den første større Indesluttethed viste han dog ingenlunde nogen Trods eller ligefrem Afviisning af den Omsorg, der blev viist ham for at vække hans Sjæl. Han modtog strax villigen og har siden med kjendelig voxende Beredvillighed modtaget og benyttet saadanne religiøse Skrifter, som jeg overgav ham som passende for ham i hans Tilstand. -

Jeg er overbevist om, at der nu er foregaaet hos ham en betydelig Forandring til det Bedre. Han erkjender nu det Syndige og Forfærdelige i sin Gjerning, og omtaler den næsten aldrig uden med Taarer; jeg træffer ham bestandig stille og ydmyg og taknemmelig over mine Besøge, ligesom han ogsaa med umiskjendelig Opmærksomhed og Interesse bivaaner Gudstjenesten, som paa Raadstuen holdes for Arrestanterne. - Ved i mine Samtaler med ham at prøve hans religiøse Kundskaber, troer jeg at have bemærket, at han som besidder af Naturen gode Forstandsevner, har bevaret i Hukommelsen en Deel af hvad han som Barn har lært at Religionslæreboøgerne, men Religionen har hidtil været ham en aldeles ligegyldig Sag, medens han derimod nu synes med Glæde at hentye til den, ingenlunde af Frygt for den Straf, der venter ham for hans Gjerning, da han endog har oftere omtalt denne, som Noget han vilde berede sig til at gaae imøde, hvorledes den saa end skulde blive, men for, ved dens Veiledning og Trøst, at gjenvinde Fred i sin Sjæl. -

Efter det Anførte bør jeg saaledes antage, hvad han ogsaa selv har yttret, at der er i detmindste begyndt en god Forandring i hans aandelige Tilstand, paa hvilken jeg med Guds Bistand skal vedblive at arbeide videre, - og at han føler en, som jeg har Grund til at troe, - oprigtig Anger over sin Forbrydelse. -

Aarhus, den 8de October 1852

ærbødigst

L. Dahlerup

Velbaarne

Hr Byfoged, Raadmand Nielsen

i Aarhus (her slutter billede 1262 – Billede 1263 – 1270 mangler)

Aarhus Kjøbstads Extraret.

Den gruelige Misgjærning hvorfor Skræddersvend Hans Peter Knudsen i Aarhus Arrest, ifølge Stiftamtets Actionsordre af 14de denne Maaned, under nærværende Sag tiltales, nemlig, at have ombragt sine 2de Børn ved Drukning, er tilstrækkelig godtgjort med hans egen Tilstaaelse, og øvrige fremkomne Oplysninger.

De druknede Børn, en Dreng Anders Peter, 8 Aar, og en Pige Birthe Elisabeth, 4 Aar, havde han avlet udenfor Ægteskab med et Fruentimmer Marie Andersen, som efter hans Forklaring døde den 2den November forrige Aar. Efter hendes Død udsatte han Børnene hos Fremmede; med da han var forfalden til Svir og Druk, og ikke passede sit Arbeide, kunde han ikke betale den for Børnene accorderede Betaling, hvad han selv indrømmer, at han vilde have været istand til, naar han havde været flittig og ordentlig. Børnenes Forsørgelse var ham derfor trykkende, hvorfor han ogsaa havde isinde at søge Hjælp hos Fattigvæsenet, i hvilken Henseende han talte med Fattigvæsenets Commissionens Formand den 23de Juni dette Aar, og blev af denne anmodet at møde samme Dags Eftermiddag i Commissionens Forsamling. Men istedet herfor besluttede han at udføre den tidligere fattede Beslutning, at skille sig af med Børnene ved at drukne dem. Han fik til den Ende begge Børnene samlede den 23de Juni dette Aar om Eftermiddagen hos Skrædder Andersen, hvor Pigebarnet i nogle Dage havde været i Logi, og gik derfra med dem ud til Bleghuset udenfor Vesterport; her tog han en Baad, og paa denne seilede han med Børnene ud i Mølleaaen, hvorpaa han kastede dem i Vandet, først Drengen og siden Pigen. -

Da han havde fuldført Ugjerningen faldt han om i Baaden, og vil have ligget der nogle Minuter inden han igjen kom til Besindelse, og da vare Børnene ikke at see i Vandet. Arrestanten havde 2de Gange kort før seilet ud med Børnene i den Hensigt at drukne dem, men den første Gang kunde han dog ikke faae over sit Sind at udføre Beslutningen, hvori han desuden blev forhindret ved at Blegmand Jørgen Knudsen og Skrædder Andersen kom til ham, da de vidste, at han var beskjenket da han tog ud og befrygtede at en Ulykke kunde passere, og fik ham tilbage, og den anden Gang, da han seilede ud med Børnene i samme Øiemed, fik hans Samvittighed, efter hvad han forklaret, Overmagten, saa at han ei heller dengang fik Mod til at drukne Børnene, men hans Beslutning var og blev dog fast. –

Han havde inden han gik bort med Børnene den 23de Juni nydt Brændeviin, dog uden at være beskjenket, men i det Øiemed, at styrke sit Mod til Gjerningens Udførelse, saa at det ikke som de tvende foregaaende Gange skulde svigte ham, naar Øieblikket kom, lod han Drengbarnet hente sig i en medbragt Flaske først en Pægel Brændeviin som han strax eller inden han naaede det kort udenfor Byens Port liggende Blegghuus, fortærede, og derpaa sendte han atter Drengen tilbage for paany at faae Flasken fyldt igjen, og hvilken han tømte i Baaden umiddelbar før han udkastede Børnene. –

Arrestanten havde i sinde tillige at drukne sig selv, men det faldt ham da ind, at dette ikke kunde lade sig gjøre eftersom han var en god Svømmer, og derfor bestemte han sig til, da Børnene vare bragte af Dage, at melde sig hos Øvrigheden for at liide den fortjente Straf, som han ikke ønskede at unddrage sig. Han seilede derfor strax tilbage til Byen, og lagde Baaden til Land; han faldt da om i Baaden og derpaa i Vandet, saa at han efter Jørgen Knudsens Forklaring maatte antages at være noget beskjenket. Efter at være skildt ved Baaden gik han om til flere Bekjendte i Byen og fortalte, at nu vare Børnene forsørgede, og han lettet om Hjertet, hvorhos han paa hvert Sted indtrængende bad om Brændeviin og paa den Maade erholdt han forskjellige Snapse.

Arrestanten var da i en oprørt og bevæget Sindsstemning, og faldt ofte i en stærk Graad og han var ei heller aldeles ædru. Han foregav at ville til Politimesteren for at anmelde sin Brøde, hvilken han nu dybt angrede, og han blev ogsaa af Politibetjent Herschind, som han først traf paa, bragt til Dommeren, som lod ham anholde, men han fandtes da i en saa exalteret og tildeels beskjenket Tilstand, at det fandtes uhensigtsmæssigt, at stille ham for Forhør, hvilket derfor blev udsat til næste Dag. –

Dommeren bemærkede imidlertid, at han ikke var beskjenket i højere Grad end at han godt kunde forklare sig. -

Motivet til Arrestantens Forbrydelse har han foregivet at være, at han ikke saa nogen Udvei til at forsørge Børnene eller at give dem en ordentlig Opdragelse, uden hvilken han ikke indsaae, at deres Stilling i Verden kunde blive lykkelig. Dette var imidlertid en urigtig Forestilling efterdi han fuldt vel vilde have været istand hertil naar han havde været flittig og ædruelig, og ikke med Svir og Uorden sat sin Fortjenste overstyr og forsømt at arbeide. Han var en god Arbeider og kunde, efter hvad der er oplyst, tjene 3-6 Rbd. ugentlig, men han var meget drikfældig og i drukken Tilstand tillige grov og brutal.

Han fandt selv at Fattigcommissionen havde god Grund til at afvise Andragende fra ham om Understøttelse for Børnene, da der ikke manglede ham Evne til selv at forsørge dem naar han vilde, hvorfor han ikke

ventede sig noget heldigt Resultat af at indfinde sig i Commissionens Samlaug, ligesom han selv undsaae sig for at fremkomme med Begjæring herom, og lod derfor dette være.

Medens Børnenes Moder levede vare de hos hende; ligesom Arrestanten, og hans Drikfældighed og Uorden har tiltaget efter hendes Død.

Arrestanten synes i øvrigt at have været kjærlig imod Børnene, ligesom og at disse have holdt af ham. Ved Pintsetid fik han først den ulykkelige Idee at drukne Børnene, men har ikke udladt sig derom til Nogen. Kun til Drengen yttrede han paa den første Seiltour, at nu skulde de til deres Moder, og da Drengen bemærkede, at hun var på Kirkegaarden, gjensvarede han, at de ogsaa kunde komme til hende ved at komme i Vandet.

Børnene fandtes i Mølledammen næste Dag den 24 Juni og efter de af Lægerne afgivne visa reperta (ligsynsrapport), som ere tilligemed Stiftsphysicus Jespersens yderligere Erklæring af 8de f.M. tiltraadte af det Kongelige Sundheds Collegium ifølge Skrivelse af 4de denne Maaned, i Forbindelse med Arrestantens Forklaring, er der ikke Tvivl tilbage om, at Arrestanten har foraarsaget deres Død ved at drukne dem. Stiftsphysicus Jespersens Erklæring af 8de August sidstleden indeholder fuldstændig Oplysning ikke alene om Arrestantens mentale Tilstand, men ogsaa angaaende de forhold hvorunder han i øvrigt har levet. - Jeg skal derfor for at undgaae Gjentagelse kuns speciel bemærke, at Arrestanten er, som født 29de Mai 1814, nu 38 Aar gammel, at han har været straffet ved Københavns Politiretsdom af 18de Juni 1838 med Fængsel paa Vand og Brød i 4 Gange 5 Dage for begaaet Tyverie, at han har været gift i København, men er for endeel Aar siden draget fra Konen uden at være formelig separeret, eller skilt fra hende, hvorefter han i omtrent 8 Aar har levet uden at være ægteviet sammen med afdøde Marie Andersen, og med hende avlet tvende Børn, som døde strax efter Fødslen, foruden de tvende ulykkelige Børn som bleve Gjenstand for hans Udaad.

Arrestanten er efter det Oplyste af Karachteer indsluttet, stolt og mistænkelig, og naar han, som sædvanlig var Tilfældet, havde drukket Brændeviin, tillige trættekjær, ondsksfuld og brutal. Med Hensyn til hans religiøse Begreber er intet oplyst, men da der rimeligviis vil blive Spørgsmaal ad Benaadningsveien om, hvorvidt der maatte findes Anledning til Forandring i den Straf som Domstolene vil tilkjende ham, saa tillader jeg mig at henstille, at vedkommende Sognepræsts Erklæring i denne Henseende, og om den aandelige Tilstand, hvori han befinder sig, maatte inddrages. -

Eftersom Arrestanten ifølge sin Forklaring havde til Hensigt at dræbe sig selv tilligemed Børnene, og da det først var efterat Ulykken var sket at han opgav Forsættet om at drukne sig selv, og istedet herfor indstillede sig for at lide den forskyldte Straf, saa formener jeg, at der ikke vil kunne være Tale om at ansee ham efter Forordningen 18de December 1767 som den der har begaaet Mord for at underkastes Livsstraf. Derimod vil han der med modent Overlæg og ved sin Fornufts fuldkomne Brug har druknet Børnene være at ansee med Straf efter Lovens 6-9-1 sammenholdt med Forordningen 4de October 1833 § 10 og Forordningen 24de September 1824.

Om Arrestanten end i Øieblikket da Gjerningen skete, var noget ophidset af den nydte Spiritus, saa var han dog ikke beskjenket i den Grad at Tilregneligheden kunde ansees udslukket, og i alt Fald vilde saadant ikke

kunne fritage ham for Straffen eftersom han frivillig og med bestemt Forsæt at udføre Handlingen havde nydt Brændeviin, og sat sig i den Tilstand. –

At Arrestanten desuden vil have at udrede de af Actionen og Straffens Fuldbyrkelse flydende Omkostninger er en Selvfølge.

Jeg skal sluttelig bemærke, at det maae være en Feiltagelse naar Forhørsudskrivten angiver det første Forhør som holdt den 22de Juni, og Mordet som sket Dagen forud, eftersom dette maa antages at være udført Onsdagen den 23de Juni og forhøret saaledes først afholdt den 24de Juni.

Om Børnenes Alder indeholder Forhøret ingen nøiagtig Oplysning, og Pigebarnet angives i Forhørets Intimation (indledning) at være 6 Aar gammel, og derimod i Visum repertum til 4 Aar, hvilket sidste formenes at være den rigtige Anførsel. -

I Henhold til det Foranførte er min Paastand, at Arrestanten Hans Peter Knudsen tildømmes at miste hans Hals, og hans Hoved at sættes paa en Stage, samt at udrede alle af Actionen og Dommens Fuldbyrkelse flydende Omkostninger, herunder et passende Sallair til mig som Actor. -
Saaledes indlades Sagen til den ærede Rets Dom.

Aarhus, den 23de September 1852.

Jensen

Til Aarhus Kjøbstads Extraret

Det er ved Stiftamtets Skrivelse af 14de dennes paadraget mig, under nærværende Sag at defendere Skræddersvend Hans Peter Knudsen, og det er Udførelsen af denne Pligt, jeg ved dette Indlæg tilsigter. Den Forbrydelse, hvorom her er Spørgsmaal, og hvis Tilværelse er fuldstændigen godtgjort, er af den Beskaffenhed, at ikke alene den juridiske Retfærdighed herfor kræver Anvendelsen af den borgerlige Lovs høieste Straf, men ogsaa den moralske Domstol eller den bedre menneskelige Følelse tilkjender den sin høieste Afsky og Foragt. –

Der vil saaledes ikke her kunne blive Spørgsmaal om nogen Retfærdiggjørelse for Tiltalte, og da Defensors Pligt som saadan ikke kan være at modarbeide Retfærdighed og Ret, men kun at paase, at Tiltalte ikke skeer Uret, og at forsvare ham herimod, skal jeg i det væsentlige indskrænke min Virksomhed hertil. –

Foreløbigen tillader jeg mig ligesom det ikkun er ved hans egen aabne frivillige Angivelse og Tilstaaelse, at Forbrydelsen er bleven gjort til Gjenstand for offentlig Paatale, saaledes maa denne Tilstaaelse og Forklaring ogsaa staae til Troen, naar der bliver Spørgsmaal om Gjerningens Motiv. Han har selv angivet dette alene at være en inderlig Kjærlighed til Børnene, idet han betragtede dem langt lykkeligere ved i den barnlige Uskyldighed, at blive Livet berøvet, end de vilde kunne blive ved at leve og opvoxe under den Opdragelse, han i hans usle Forfatning, vilde være istand til at give dem. Det var hans fulde Forsæt, efter at have aflivet Børnene, ogsaa at aflive sig selv, og saaledes følge disse; men han faldt strax efter at have kastet Børnene i Vandet, aldeles i Afmagt, og efter igjen af denne at være opvaagnet, frafaldt han siin

Beslutning, idet han derimod bestemte sig for selv at angive sin Forbrydelse for Øvrigheden, for ved Lovens Straf at blive Livet berøvet. –

Efter hvad jeg af de under Sagen tilveiebragte Oplysninger har Anledning til at antage, har Tiltalte oprindelig været af en ærlig, retskaffen, stolt, men trofast Caracteer. -

I en meget ung Alder, næppe 22 Aar, indlod han sig i Ægteskab med en Pige, der var ham Alt, og som han omfattede med en inderlig og rigtig Kjærlighed. -

Han blev hurtig, hvad han havde anseet for umuligt, skuffet i sin Tillid til hende, hun blev ham utro, og denne Skuffelse angreb ham i den Grad, at han blev mistroisk mod Alle og følte sig nedværdiget til Ringeagt; han blev mørk og tankefuld. Opfyldt af disse Følelser forlod han sin Hustrue, og begav sig paa Vandringen og fandt Midlet mod sine Griller, sin Sorg og sit Tungsind, i Udsvævelser, i vildt Sværmerie og Nydelsen af spirituøse Drikke. -

Dette Liv fortsatte han i flere Aar, og det ligger i Sagens Natur, at det ikke kunde Andet end virke forstyrrende paa hans bedre Følelser, navnlig hvad som vistnok her var Tilfældet, den rette og sande Religjøsitet manglede. -

For en Række af Aar tilbage lærte han Fruentimmeret Marie Andersen at kjende; de fattede Godhed for hinanden, og vel kunde han ikke, paa Grund af at hans tidligere Ægteskab ei qvo ad formalia var hævet, ægte hende men han behandlede hende desuagtet som sin Ægtefælle og levede sammen med hende. Han blev nu mere stadig, mere flittig, omfattede hende og de Børn, til hvilke hun ved ham blev Moder, med Kjærlighed og sørgede for hende og disse, saa godt hans Erhverv som Skræddersvend gjorde det mueligt for ham; men den 2den November f.A. blev hun ham ved Døden berøvet; han stod nu atter ene med 2de samme uopdragne Børn, han følte sig ude af Stand til at sørge for disse, saaledes som Faderhjertet fordrede, og han forfaldt atter til at qvæle sin Bekymring og sorg ved Hjælp af Flasken. Han tabte Lysten til Arbeide, til nyttig Virksomhed, hans pecuniaire Evne til at sørge for sine Børns Underholdning blev som Følge heraf stedse slettere, og idet hans Stolthed, der vel for saavidt var falsk, men dog derfor ikke uædel, ei tillod ham at søge offentlig Understøttelse, blev han modløs ja fortvivlet og Djævelen vandt Seiren. -

Han fortrød imidlertid strax sin Ugjerning, ilede hjem, gik omkring til sine Venner, hvem han fortalte hvad han havde gjort, tog Afsked med disse, og meldte sig derefter for Politiet for at lide sin Straf. -

Jeg skal med disse Bemærkninger ikkun indstille Tiltalte til Rettens mildeste Dom, idet jeg dog maa henlede Opmærksomheden paa, at han i Gjerningens Øieblik, navnlig paa Grund af Nydelsen af en betydelig Deel Spiritus, befandt sig i en saa exalteret Tilstand, at han da var ude af Stand til at reflektere over sit Forhold, samt at han ikke betragter Døden eller at miste Livet som noget Onde. -

Et passende Salair forventer jeg mig tilkjendt og indlader saaledes Sagen.

Aarhus den 30te Septembr. 1852

ærbødigst

Klee

[Til forsiden](#)